

MONITORING JUDIKATURY EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA

OBDOBÍ: 27. KVĚTNA 2016 – 2. ZÁŘÍ 2016

Rozsudek Velkého senátu ve věci Al-Dulimi a Montana Management Inc. v. Švýcarsko (stížnost č. 5809/08)

Datum rozhodnutí: 21. června 2016

Závěr: Švýcarské orgány si měly ověřit, zda seznamy vytvořené pro účely sankcí OSN nejsou výsledkem svévolle.

Obsah: Stížnost se týká zajištění majetkových hodnot náležejících stěžovateli, panu Al-Dulimi a společnosti Montana Management Inc. v důsledku přijetí rezoluce 1483 (2003) Rady bezpečnosti OSN, upravující sankce proti bývalému iráckému režimu v souvislosti s jeho invazí do Kuvajtu. Stěžovatel a společnost Montana Management Inc. byli zahrnuti do seznamu subjektů postižených sankcemi, protože dle Rady bezpečnosti byl stěžovatel zaměstnancem tajných služeb prezidenta Husajna. Švýcarské orgány odmítly odvolání stěžovatelů proti rozhodnutí o zajištění. Spokojily se se závěrem, že jejich jména jsou uvedena v sankčním seznamu a zajištěné majetkové hodnoty jim skutečně náleží. Senát soudu, který ve věci rozhodoval, čtyřmi hlasy ku třem rozhodl, že byl porušen čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Vláda požádala o předložení věci Velkému senátu Soudu. Velký senát většinou patnácti hlasů ku dvěma rozhodl, že byl porušen čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Nesouhlasné stanovisko připojila soudkyně Nussberger, částečně nesouhlasné stanovisko připojila soudkyně Ziemele, odlišná stanoviska soudce Kuris, soudkyně Keller, soudce Sicilianos, a společně odlišné stanovisko soudce Pinto de Albuquerque, k němuž se připojili soudci Hajiyev, Pejchal a Dedov.

Poznámka: Velký senát učinil závěr, že žádné ustanovení Rezoluce 1483 (2003) výslovně nezakazuje švýcarskému soudu, aby ověřil opatření uplatněná na národní úrovni za účelem provedení rozhodnutí Rady bezpečnosti. Zahrnutí jednotlivců a dalších subjektů do seznamů osob, podrobených sankcím OSN, představuje praktické zásahy, které mohou být velice závažné z hlediska Úmluvou chráněných práv dotčených osob. Soud dospěl k závěru, že předtím, než švýcarské orgány k těmto opatřením přistoupí, musí ověřit, že zahrnutí osoby do seznamu nebylo svévolné. Stěžovatelé tedy měli dostat skutečnou příležitost předložit soudu důkazy, jimiž by mohli prokázat, že jejich zařazení do seznamu bylo neoprávněné. Vzhledem k tomu, že se to nestalo, bylo zasaženo do zá-

kladu práva stěžovatelů na přístup k soudu. Soud dále odkázal na skutečnost, že sankční systém OSN, zejména pokud jde o proceduru zahrnutí jednotlivců a jiných subjektů do sankčního seznamu, včetně způsobu, jímž byly vyřizovány žádosti o vyřazení ze seznamu, byl předmětem závažné kritiky. Tedy samotná skutečnost, že stěžovatelé měli přístup k řízení o vyřazení jejich záznamu ze seznamu, nemůže nahradit řádný soudní přezkum na úrovni členského státu a ani částečně kompenzovat jeho nedostatek.

Související judikatura: rozsudek ze dne 28. 10. 1998, *Ait-Mouhoub v. Francie*, č. 22924/93, Reports 1998-VIII, rozsudek Velkého senátu ze dne 21. 11. 2001, *Al-Adsani v. Spojené království*, č. 35763/97, ECHR 2001 XI, rozsudek ze dne 2. 3. 2010, *Al Saadoon a Mufdhi v. Spojené království*, č. 61498/08, ECHR 2010, rozsudek ze dne 12. 11. 2002, *Běleš a ostatní v. Česká republika*, č. 47273/99, ECHR 2002-IX, rozsudek Velkého senátu ze dne 30. 6. 2005, *Bosphorus Hava Yollari Turizm ve Ticaret Anonim Sirketi v. Irsko*, č. 45036/98, ECHR 2005 VI.

Relevantní ustanovení: Čl. 6 odst. 1 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na spravedlivý proces).

Tadeucci a McCall v. Itálie (stížnost č. 51362/09)

Datum rozhodnutí: 30. června 2016

Závěr: Omezené pojetí člena rodiny představuje pro homosexuální páry nepřekonatelnou překážku získání trvalého pobytu na základě sloučení rodiny.

Obsah: Stížnost se týká odmítnutí italských orgánů udělit povolení k pobytu na základě sloučení rodiny v případě dvojice gayů, z nichž jeden je Ital a druhý státní příslušník Nového Zélandu. Italský kasační soud, který rozhodoval o posledním v řadě odvolání stěžovatelů v řízení před vnitrostátními orgány, jejich odvolání zamítl. K odůvodnění uvedl, že podle italského práva pojem „člen rodiny“ zahrnuje pouze manžele, nezletilé a zletilé děti a závislé příbuzné. Poukázal na to, že Ústavní soud vyloučil možnost, že by se ochrana členů způsobilé rodiny vztahovala i na partnery. Uvedl, že dle čl. 8 a čl. 12 Úmluvy má členský stát v těchto věcech široký prostor uvážení. Soud rozhodl šesti hlasy k jednomu, že byl porušen čl. 14 ve spojení s čl. 8 Úmluvy.

Poznámka: Soud konstatoval, že situace stěžovatelů není porovnatelná se situací heterosexuálních partnerů, vzhledem k tomu, že na rozdíl od heterosexuálního páru stěžovatelé nemohou uzavřít sňatek nebo dosáhnout jiné formy právního uznání svého svazku v Itálii. Omezený výklad vnitrostátního právního konceptu člena rodiny nebral příslušný zřetel na osobní situaci stěžovatelů, kteří tak neměli v Itálii žádnou možnost dosáhnout právního uznání svého vztahu.

Související judikatura: rozsudek ze dne 28. 5. 1985, *Abdulaziz, Cabales a Balkandali v. Spojené království*, č. 9214/80 9473/81 9474/81, Series A 94, rozsudek Velkého senátu ze dne 29. 4. 2008, *Burden v. Spojené království*, č. 13378/05, ECHR 2008, rozsudek Velkého senátu ze dne 22. 1. 2008, *E.B. v. Francie*, č. 43546/02, rozsudek ze dne 21. 12. 1999, *Salgueiro da Silva Mouta v. Portugalsko*, č. 33290/96, ECHR 1999 IX, rozsudek ze dne 24. 6. 2010, *Schalk a Kopf v. Rakousko*, č. 30141/04, rozsudek ze dne 27. 9. 1999 *Smith a Grady v. Spojené království*, č. 33985/96 a 33986/96, ECHR 1999 VI.

Relevantní ustanovení: Čl. 8 (právo na ochranu rodinného a soukromého života) a čl. 14 (zákaz diskriminace) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Rozsudek Velkého senátu ve věci Jeronovičs v. Lotyšsko (stížnost č. 44898/10)

Datum rozhodnutí: 5. července 2016

Závěr: Vyškrtnutí věci, ani zaplacení kompenzace v souladu s jednostranným prohlášením členského státu nezabavuje členský stát povinnosti účinně vyšetřit stížnosti na zlé nakládání se stěžovatelem.

Obsah: Věc se týká odmítnutí vnitrostátních orgánů obnovit trestní řízení ve vztahu ke špatnému zacházení, jemuž byl stěžovatel podroben, ačkoliv v jednostranném prohlášení dříve vláda členského státu mezi jinými porušeními Úmluvy uznala i porušení čl. 3 Úmluvy. Stížnost byla se zřetelem na toto jednostranné prohlášení vlády členského státu 10. února 2009 Soudem vyškrtnuta. K rozhodnutí o nové stížnosti stěžovatele za těchto okolností byla věc postoupena Velkému senátu. Velký senát rozhodl deseti hlasy k sedmi, že byl porušen čl. 3 Úmluvy. Částečně nesouhlasné stanovisko připojil soudce Nicolaou, nesouhlasné stanovisko soudce Silvis, k němuž se připojili soudce Villiger, soudkyně Hirvelä a Briede, soudce Mahoney, Wojtyczek a Kjølbro. Nesouhlasné stanovisko připojil soudce Wojtyczek.

Poznámka: Velký senát uvedl, že proces mimo soudního vyřešení věci následující po jednostranném prohlášení členského státu je výjimečným postupem. Pokud jde o porušení nejvýznamnějších práv pod ochranou Úmluvy, není vyškrtnutí stížnosti koncipováno tak, aby umožnilo vládě členského státu uniknout před svou odpovědností za porušení Úmluvy. Dle názoru Velkého senátu bylo podmínkou vyškrtnutí věci, že stěžovateli bude zachována možnost využít opravné prostředky za účelem dosažení nápravy. Jinak by se orgány členského státu mohly omezit na pouhé zaplacení odškodnění, a vyhnout se tak jakýmkoliv dalším krokům, které by sledovaly potrestání odpovědných osob. To by umožnilo osobám ve službách státu porušovat beztrestně práva osob, které jsou pod jejich kontrolou, a právní zákaz nelidského a ponižujícího zacházení by se tak stal zcela neúčinným.

Související judikatura: rozsudek ze dne 28. října 1998, *Assenov a ostatní v. Bulharsko*, č. 24760/94, Reports 1998 VIII, rozhodnutí o vyškrtnutí stížnosti ze dne 9. 4. 2015, *Bonomo a ostatní v. Itálie*, č. 17634/11 a 164 ostatních stížností, rozsudek Velkého senátu ze dne 28. 9. 2015, *Bouyid v. Belgie*, č. 23380/09, rozsudek ze dne 21. 12. 2000, *Büyükdag v. Turecko*, č. 28340/95, rozsudek ze dne 21. 12. 2000, *Egmez v. Kypr*, č. 30873/96, ECHR 2000 XII, rozsudek Velkého senátu ze dne 1. 6. 2010, *Gäfgen v. Německo*, č. 22978/05, ECHR 2010.

Relevantní ustanovení: Čl. 3 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (zákaz mučení).

Rozsudek Velkého senátu ve věci Buzadji v. Moldavsko (stížnost č. 23755/07)

Datum rozhodnutí: 5. července 2016

Závěr: Požadavek, aby soudce nebo jiná osoba s rozhodovací pravomocí uvedla relevantní a dostatečné důvody pro rozhodnutí o vazbě, se uplatní již při prvním rozhodování o nařízení vazby, to znamená bezprostředně po zatčení.

Obsah: Proti stěžovateli, řediteli státní společnosti obchodující s kapalným plynem, bylo zahájeno v červenci 2006 trestní stíhání pro údajný neúspěšný pokus o zpronevěru vůči této společnosti. V květnu 2007 bylo rozhodnuto o jeho umístění do vazby, ta byla několikrát prodloužena. Teprve v červenci 2007 soud vyhověl stěžovateli žádosti o umístění do domácího vězení. Tam zůstal až do března 2008, kdy byl propuštěn na kauci a nakonec zproštěn všech

obvinění, na jejichž základě byl umístěn do vazby. Stěžovatel poukazoval na to, že vnitrostátní soudy neodůvodnily jeho desetiměsíční vazbu dostatečnými a relevantními důvody, a tvrdil, že v té době vnitrostátní soudy rozhodovaly o vazbě automaticky, bez zjevných příčin a na základě stereotypně opakovaných odůvodnění. Senát soudu, jemuž byla stížnost předložena, rozhodl čtyřmi hlasy ku třem, že byl porušen čl. 5 odst. 3 Úmluvy. Věc byla následně předložena na žádost vlády Velkému senátu, který rozhodl jednomyslně o porušení čl. 5 odst. 3 Úmluvy.

Poznámka: Velký senát uvedl, že domácí vězení představuje zbavení svobody ve smyslu čl. 5 Úmluvy. Soud tedy potvrdil svou dosavadní judikaturu s tím, že nelze aplikovat rozdílná měřítka při posuzování odůvodnění vazby podle jejich jednotlivých forem (tedy vazebního stíhání ve věznici a vazebního stíhání formou domácího vězení). Velký senát také konstatoval, že odůvodnění, které vnitrostátní soudy uváděly pro vazební stíhání stěžovatele a prodlužování vazby, byly stereotypní, nekonzistentní a abstraktní. Ani v úvodním příkazu k uvalení vazby, ani v navazujících rozhodnutích jimiž byla vazba stěžovatele opakovaně prodlužována, soudy nehodnotily stěžovatelův charakter, jeho morální vlastnosti, majetkové poměry nebo vztahy. Ačkoliv poté soudy dospěly k závěru, že nejsou důvody pro jeho další držení ve vazbě, vzápětí mu uložily domácí vězení, v němž stěžovatel setrval po sedm měsíců.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 29. 4. 1999, *Aquilina v. Malta*, č. 25642/94, ECHR 1999 III, rozsudek Velkého senátu ze dne 8. 4. 2004, *Assanidze v. Gruzie*, č. 71503/01, ECHR 2004 II, rozsudek Velkého senátu ze dne 10. 3. 2009, *Bykov v. Rusko*, č. 4378/02, rozsudek ze dne 28. 4. 2015, *Delijorgji v. Albánie*, č. 6858/11, rozsudek Velkého senátu ze dne 22. 5. 2012, *Idalov v. Rusko*, č. 5826/03, rozsudek Velkého senátu ze dne 8. 7. 2004, *Ilascu a ostatní v. Moldavsko a Rusko*, č. 48787/99, ECHR 2004 VII.

Relevantní ustanovení: Čl. 5 odst. 3 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na osobní svobodu a bezpečnost).

Mamatas a ostatní v. Řecko (stížnost č. 63066/14, 64297/14, a 66106/14)

Datum rozhodnutí: 21. července 2016

Závěr: Opatření za účelem restrukturalizace státního dluhu představovala přiměřený a nezbytný prostředek za účelem odvrácení státního bankrotu.

Obsah: Stěžovatelé jsou jednotlivci – držitelé řeckých státních dluhopisů. Stížnost se týká je-

ich nucené účasti na opatřeních, jejichž cílem bylo snížit řecký státní dluh. Státní dluhopisy stěžovatelů byly vyměněny za jiné finanční nástroje nižší hodnoty, přičemž jen jejich nominální hodnota byla asi o 53,5 % nižší než nominální hodnota původních dluhopisů. Stěžovatelé se domnívali, že se jednalo fakticky o vyvlastnění jejich majetku, a namítali také, že se stali obětí diskriminace v důsledku znevýhodnění vůči velkým věřitelům, kteří drželi dluhopisy v celkové hodnotě několik bilionů eur. Soud jednomyslně rozhodl, že nebyl porušen čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě ani čl. 14 Úmluvy ve spojení s čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě.

Poznámka: Soud konstatoval, že nucená účast na finančních opatřeních představovala zásah do práv stěžovatelů ve smyslu čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Tento zásah ale sledoval veřejný zájem na zajištění ekonomické stability a restrukturalizaci státního dluhu v období, kdy Řecko procházelo závažnou ekonomickou krizí. Stěžovatelé tedy nenesli zvláštní nebo přehnaně tíživé břemeno v důsledku snížení obchodní hodnoty svých dluhopisů, jejichž tržní hodnota byla již stejně ovlivněna sníženou solventností státu. Soud připomněl, že investice do dluhopisů nebyly nikdy zcela bez rizika a stěžovatelé si měli být vědomi možností změn na finančních trzích včetně možného poklesu hodnoty jejich cenných papírů.

Související judikatura: rozsudek ze dne 10. 4. 2012, *Andreyeva v. Rusko*, č. 73659/10, rozsudek Velkého senátu ze dne 11. 1. 2007, *Anheuser-Busch Inv. v. Portugalsko*, č. 73049/01, ECHR 2007-I, rozsudek ze dne 20. 7. 2004, *Bäck v. Finsko*, č. 37598/97, rozsudek Velkého senátu ze dne 22. 6. 2004, *Broniowski v. Polsko*, č. 31443/96, ECHR 2004-V, rozsudek ze dne 30. 5. 2000, *Carbonara a Ventura v. Itálie*, č. 24638/94, rozhodnutí o nepřijatelnosti stížnosti ze dne 8. 9. 2013, *da Conceição Mateus a Santos Januário v. Portugalsko*, č. 62235/12 a 57725/12.

Relevantní ustanovení: Čl. 14 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (zákaz diskriminace), čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě (ochrana vlastnictví).

Rozsudek Velkého senátu ve věci J. K. a ostatní v. Švédsko (stížnost č. 59166/12)

Datum rozhodnutí: 23. srpna 2016

Závěr: Obecné zhoršení bezpečnostní situace v Iráku představuje skutečné riziko pro stěžovatele, pokud by byli vráceni do země svého původu.

Obsah: Stěžovatelé jsou tři občané Iráku, jejichž žádost o azyl byla ve Švédsku zamítnuta a nařízena jejich deportace. Příslušný senát soudu rozhodl pěti hlasy ku dvěma, že výkonem nařízené deportace nebude porušen čl. 3 Úmluvy. Stěžovatelé požádali o předložení věci Velkému senátu. Ten rozhodl deseti hlasy proti sedmi o porušení čl. 3 Úmluvy, pokud by byli stěžovatelé vráceni do Iráku. Odlišná stanoviska připojili soudce Bianku a soudkyně O'Leary. Společné nesouhlasné stanovisko připojili soudci Gri tco, Dedov, Kjølbro, soudkyně Jäderblom, Kucsko-Stadlmayer a Poláčková. Samostatné nesouhlasné stanovisko připojil soudce Ranzoni.

Poznámka: Velký senát uvedl, že výpovědi stěžovatelů byly věrohodné, koherentní a odpovídaly dostupným údajům o jejich zemi původu. Vzhledem k tomu, že stěžovatelé byli prokazatelně vystaveni špatnému nakládání a ozbrojeným útokům ze strany Al-Kaidy, Velký senát měl za to, že pravděpodobně trvá jejich ohrožení nestátními ozbrojenci v Iráku. Soud konstatoval, že vzhledem k dlouhodobě se horšící bezpečnostní situaci jsou velké části teritoria Iráku mimo účinnou kontrolu iráckých

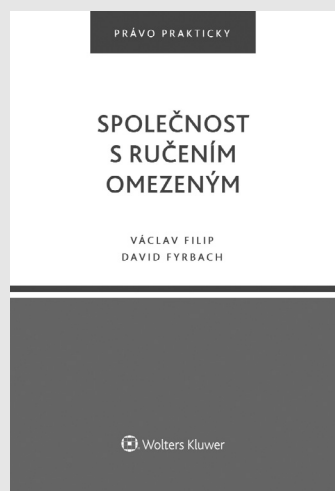
vládních sil. Ve světle současných informací Velký senát uzavřel, že schopnost iráckých orgánů chránit své občany se velmi snížila. Ačkoliv současná úroveň ochrany může být z hlediska obecné veřejnosti v Iráku dostačující, jiná je situace jednotlivců, kteří jsou příslušníky skupin, na něž se nevládní ozbrojenci zvláště zaměřují. První ze stěžovatelů přitom do takové skupiny patří pro své vazby na ozbrojené síly Spojených států a je prokázáno, že v této souvislosti byly proti němu a jeho rodině páčány násilnosti až do konce roku 2008.

Související judikatura: rozsudek ze dne 19. 2. 1998, *Bahaddar v. Nizozemí*, č. 25894/94, Reports 1998 I, rozsudek ze dne 15. 11. 1996, *Chahal v. Spojené království*, Reports 1996-V, rozsudek ze dne 6. 12. 2012, *D.N.W. v. Švédsko*, č. 29946/10, rozsudek Velkého senátu ze dne 23. 3. 2016, *F.G. v. Švédsko*, č. 43611/11, ECHR 2016, rozsudek ze dne 20. 1. 2009, *F. H. v. Švédsko*, č. 32621/06.

Relevantní ustanovení: Čl. 3 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (zákaz mučení).

Připravila: Pavla Boučková

Novinka z nakladatelství Wolters Kluwer

Společnost s ručením omezeným

Václav Filip, David Fyrbach

Nová kniha ediční řady Právo prakticky detailně seznamuje čtenáře se společnostmi s ručením omezeným. Moderní formou praktických tabulek a vzorových znění dokumentů, které jsou v životě společnosti s ručením omezeným potřebné, provádí kniha procesem založení, fungování a zánikem společnosti s ručením omezeným. Ve svých kapitolách se kniha věnuje postavení a činnosti společníků, jednatelů, valné hromady, dozorčí rady a dalších orgánů. Kniha se rovněž detailně zabývá skládáním účtů, které reflektuje novelizovaný zákon o účetnictví, který vstoupil v účinnost 1. 1. 2016. V neposlední řadě kniha popisuje změny výše vlastního kapitálu společnosti s ručením omezeným.

Publikace je tak určena nejen právníkům, ale všem kteří podnikají ve společnosti s ručením omezeným nebo se k tomu teprve chystají.

Titul objednávejte na www.obchod.wolterskluwer.cz